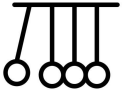

Gürcistan Protestoları Ne Anlama Geliyor?

POLITICS

H. Efe Akpınar

Giriş

Gürcistan, 2000’li yılların başından itibaren Kafkasya için incelenmesi gereken önemli bir örnek olmuştur. Büyük çaplı reformlara yol açan 2003 tarihli Gül Devrimi’ni, 2012’de seçilen Gürcü Rüyası Partisi’nin liberal ve AB/NATO yanlısı politikalarının izlemesiyle olası bir refah dönemine gireleceği öngörülmüş olsa da, bugüne baktığımızda Gürcistan hafife alınamayacak protestolarla boğuşmakta; ülkedeki siyasi karışıklık her geçen gün büyümektedir. Bu yazı, Gürcistan’ın 2000’li yılların başından günümüze uzanan yolculuğunu inceleyecek ve aynı zamanda sosyopolitik bir değerlendirme sunacaktır.

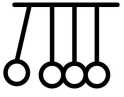
Tarihçe

2 Kasım 2003 tarihli Gürcü Parlamentosu seçimlerinde meydana gelen usulsüzlüklerin ardından Gürcistan’da ciddi protestolar başladı. Muhalefet liderlerinin halkı sokağa çağırması üzerine Tiflis sokaklarına dökülen on binlerce kişi, parlamento binasını basarak oturumu böldü ve başbakanı istifaya zorladı. Süreç, 2000’lerin başında post-Sovyet devletlerinde meydana gelen “renkli devrimler”in ilkiydi ve Gürcistan’da Batılılaşma çabalarını başlattı.

2023’ün Aralık ayında Gürcistan, Avrupa Birliği tarafından Aday Ülke statüsüne alındı. Ancak kararın ardından esen özgürlük rüzgârları uzun sürmedi; çünkü 2024 yılının başında çıkarılan casusluk yasası, ülkedeki basın-yayın organları ve sivil toplum kuruluşlarının özgürlüğünü ciddi şekilde kısıtlamış, bunun sonucunda Gürcistan’ın adaylık süreci yaz aylarında resmi olarak dondurulmuştu.

2024’ün başlarında ortaya çıkan protestolar bu tarihe kadar kesilmemiş, aksine bir kartopu etkisiyle büyümeye devam etmişti. 2024 Sonbahar seçimlerinde yeniden zaferini ilan eden Gürcü Rüyası Partisi, 2028 yılına kadar AB ile müzakereleri donduracağını açıkladı. Aralık ayında yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerini Kavelashvili’nin kazanmasının ardından, eski Gürcistan cumhurbaşkanı da dahil olmak üzere birçok siyasi figür seçimleri tanımadığını ilan etti; bu da protestoların en şiddetli hâlini almasına neden oldu.

2025’in Ocak ayında parlamentonun protesto hakkını kısıtlaması, ilkbahar boyunca süren insan hakları ihlali iddiaları ve haksız işten çıkarmalar, Gürcü hükümetinin protestoları bastırmada kendi yasalarını ne derece çiğneyebileceğine dair bir fikir sundu. Yaz aylarında AB ve NATO bilgi merkezlerinin kapatılması sonucunda ise AB, seçimleri tanımadığını açıkladı ve yeniden seçim çağrısında bulundu.

Son Durum ve Çıkarımlar

Bidzina Ivanishvili'nin, muhalefetin varlığını yasa dışı kılmak amacıyla Gürcü Rüyası Partisi'nin parlamentoda dörtte üç çoğunluğa sahip olması gerektiğini açıklaması, Gürcistan Parlamentosu'nun işlevinin aktif biçimde sabote edilmesi ve 2024 seçimlerinin meşruiyetinin hâlen tartışmalı olması, halk nezdinde huzursuz ve öfkeli bir ruh halinin oluşmasına neden olmuştur. Yaklaşan genel seçimlerle birlikte bu öfke yeniden alevlenmektedir.

Andro Chichinadze gibi popüler sanatçıların söylemleri nedeniyle maruz kaldıkları hukuksuz yaptırımlar, Gürcistan'ın kısa sürede Avrupa Birliği hayali kuran bir ülkeden mutlakiyetçi bir diktatörlüğe evrilişinin, yalnızca politik bir curcunadan ibaret olmadığını; ülkedeki herkesi diken üstünde tutan ve mevcut hükümete boyun eğmeyenleri postalının altında ezen bir toplumsal kıyamet senaryosuna dönüştüğünü göstermektedir.

Bugün geldiğimiz noktada Gürcistan cumhurbaşkanının kim olduğu bile başlı başına bir tartışma konusudur. Ülkedeki mevcut durum, siyaset bilimi özelinde statükoların ne kadar kırılğan ve doğru koşulların korunmasına ne denli bağımlı olduğunu hepimize gösteren bir ders niteliğindedir.

Protestolar şiddetlenmeye devam ettikçe halkın infialinin büyüklüğü gözlemlenebilmektedir. Son söz olarak söylenebilir ki, Gürcistan'ın kaderi uzun bir aradan sonra ilk kez halkının ellerindedir.